

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ
ΔΙΕΜΗΝΕΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΜΕ ΘΕΜΑ:

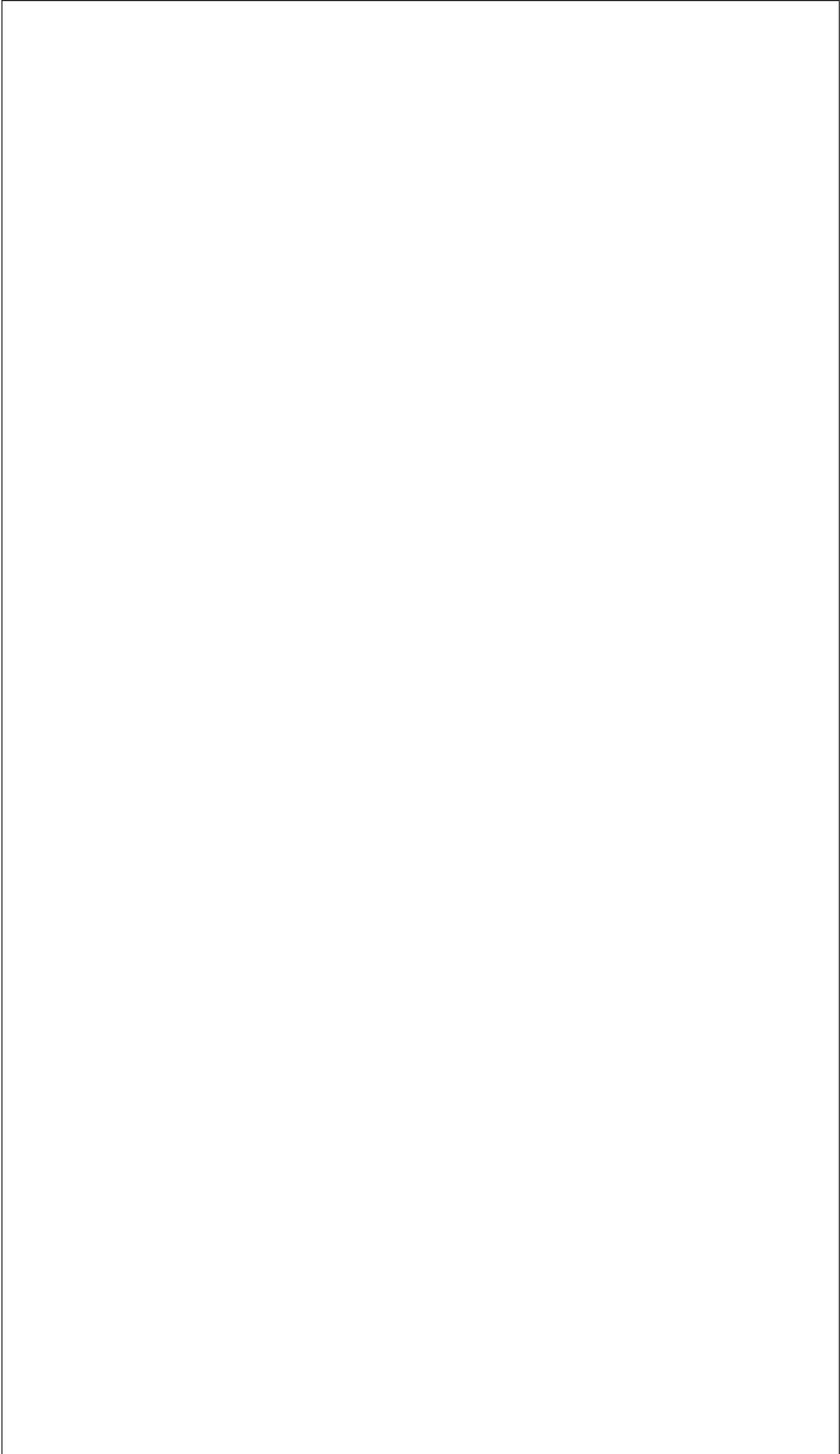
Μετάφραση και σχολιασμός κειμένου με τίτλο: ***“In real sound stupidity, the English are unrivaled”***, του Stefan Collini

Του Κωνσταντίνου Κουτσουνάδη (Ξ2016074)

Επιτροπή Εποπτείας:

Λίβας Σωτήρης
Παπαδημητρίου Νίκος

Κέρκυρα, Ιούνιος 2020

Μετάφραση και σχολιασμός κειμένου με τίτλο:
***“In real sound stupidity, the English are unrivaled”*,**
του Stefan Collini

Περιεχόμενα

1. Πρόλογος	1
2. Μετάφρασμα	15
3. Πρωτότυπο Κείμενο	16
4. Σχόλια	29
4.1 Περιεχόμενο και κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο	29
4.2 Ανάλυση του κειμένου πηγή	31
4.3 Μεταφραστικά Προβλήματα	33
4.4 Επίλογος	35
5. Βιβλιογραφία	36

1. Πρόλογος

Η παρούσα πτυχιακή εργασία αφορά τη μετάφραση και το σχολιασμό του άρθρου του Stefan Collini κριτικού λογοτεχνίας και αρθρογράφου μεταξύ άλλων και στον οργανισμό London Review of Books. Το συγκεκριμένο άρθρο του αναφέρεται στο βιβλίο του Alexander Zevin, “*Liberalism At Large*” και την σφοδρή κριτική που ασκείται σε μια από τις πιο γνωστές και επιτυχημένες εφημερίδες, τον *Economist*. Πρόκειται ουσιαστικά για ένα άρθρο που αξιολογεί ένα βιβλίο που με την σειρά του ασκεί κριτική σε μία εφημερίδα. Κταλαβαίνουμε, λοιπόν, πως δεν πρόκειται για μία απλή μετάφραση ενός συγκεκριμένου είδους (π.χ. τεχνικό, οικονομικό, λογοτεχνικό κείμενο). Δεν θα συναντήσουμε, λοιπόν, την κλασσική δομή, τα σχεδιαγράμματα, το αυστηρό ύφος, την εκτεταμένη ορολογία και το εξειδικευμένο λεξιλόγιο. Βασική επιδίωξη κατά την εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας ήταν η κατανόηση ενός κειμένου οικονομικού περιεχομένου αλλά με μορφή ιστορικής αφήγησης και η δημιουργία ενός κειμένου στόχου όπου θα μπορεί να μεταφέρει της απαραίτητες πληροφορίες και μηνύματα.

Η δομή της εργασίας αποτελείται από δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος παρατίθεται το κείμενο στόχος και ακολουθεί το κείμενο πηγή. Στο δεύτερο μέρος γίνεται ένας σχολιασμός των δύο κειμένων. Πρόκειται για μία ανάλυση των δύο κειμένων, μια μικρή παρουσίαση των δημιουργών του κειμένου πηγή, καθώς και των στόχων που τους οδήγησαν στην συγγραφή του και φυσικά την σύγκριση μεταξύ των κειμένων και την ύπαρξη και επίλυση των όποιων μεταφραστικών προβλημάτων προέκυψαν κατά την εκπόνηση της εργασίας.

2. Μετάφρασμα

Όσον αφορά την πραγματική γνήσια ηλιθιότητα, οι Άγγλοι δεν έχουν αντίπαλο.

‘Πώς γράφει κανείς σαν αρθρογράφος του *Economist*;’ ρώτησε ένα νέο μέλος της συγγραφικής ομάδας καθώς ξεκινούσε να συντάσσει το πρώτο του σημαντικό άρθρο στην εφημερίδα μερικά χρόνια πριν. ‘Προσποιήσου πως είσαι ο Θεός’ απάντησε ένας πιο έμπειρος συνεργάτης. Δεδομένου ότι η όποια θεότητα δεν τείνει να σχολιάζει άμεσα επί των παρόντων ζητημάτων στις μέρες μας, ο αγχωμένος νεαρός ίσως να δυσκολεύτηκε να εφαρμόσει αυτή την συμβουλή. Μια περιήγηση σε ηγέτες από τις προηγούμενες δεκαετίες θα μπορούσε να έχει δώσει μια πιο σαφή αίσθηση του τι αναζητούσε. Φαίνεται ότι η παντογνωσία είναι ένα από τα χαρακτηριστικά της οπτικής μιας θεϊκής υπόστασης, ενώ ένα άλλο είναι η υπερβολική αυτοπεποίθηση. Έπειτα, υπάρχει ένα λαϊκό στυλ που προέκυψε από τα *obiter dicta*¹ των ισχυρών ατόμων, καθώς και μια τάση να επαναλάβουμε μερικές αυστηρές εντολές, τις οποίες κάποιος θα φανταζόταν ως: «Δεν εμποδίζεις την οικονομική ανάπτυξη». «Δεν πρέπει να είσαι φανατικός». «Δεν πρέπει να λατρεύεις τους ψεύτικους θεούς - και μην προσποιείσαι ότι δεν ξέρεις ποιούς εννοούμε».

Τις τελευταίες δεκαετίες το θεϊκό μοντέλο έχει εξυπηρετήσει εξαιρετικά καλά την εφημερίδα. Σε αξιόλογες πωλήσεις που σχεδόν άγγιξαν το 1,5 εκατομμύριο αντίτυπα, ο *Economist* πέτυχε λειτουργικά κέρδη ύψους 54 εκατομμυρίων λιρών στερλινών παράλληλα με τις θυγατρικές του επιχειρήσεις, παρά το γεγονός ότι αποτελεί τμήμα μιας βιομηχανίας όπου οι ολοένα και μεγαλύτερες απώλειες είναι ήδη ο κανόνας (παρόλο που οι πωλήσεις έντυπων φυλλάδων έχουν υποχωρήσει κάπως και τα έσοδα από διαφημίσεις μειώθηκαν απότομα). Και στους αναγνώστες του φαίνεται να συμπεριλαμβάνονται πολλοί, ίσως οι περισσότεροι, εκ των οποίων, λόγω του πλούτου ή της εξουσίας τους, έχουν σημαντική επιρροή στο μέλλον του κόσμου.

¹ *obiter dicta*: μια έννοια που πηγάζει από το αγγλοσαξονικό δίκαιο, όπου μια δικαστική απόφαση χωρίζεται σε 2 μέρη, *ratio decidendi* και *obiter dicta*. Όσον αφορά το δικονομικό προηγούμενο (*judicial precedent*) ο πρώτος όρος είναι νομικά δεσμεύσιμος, ενώ ο δεύτερος όχι.

Βεβαίως, φαίνεται να συνεχίζει να έχει ξεχωριστή πρόσβαση σε αυτούς τους ανθρώπους. Οι πολιτικοί και επιχειρηματικοί ηγέτες του πλανήτη παρέχουν στην εφημερίδα την υπέρτατή τους φιλοφρόνηση: δέχονται απλώς μια κλήση του δημοσιογράφου του *Economist*. Στη Βρετανία, ο συντάκτης του *Economist* είναι παραδοσιακά μεταξύ των ατόμων που τους δίνεται μια ιδιωτική ενημέρωση από τον Υπουργό Οικονομικών την επόμενη μέρα από την παρουσίαση ενός νέου προϋπολογισμού. Σε ορισμένα σημεία της ιστορίας της εφημερίδας, ο *Economist* ίσως φαινόταν σαν μια διασταύρωση μεταξύ των εφημερίδων *Spectator* και *Banker*, σε άλλα ένα αμάλγαμα του περιοδικού *Time and Investors' Chronicle*, αλλά τώρα έχει μια μοναδική θέση στο παγκόσμιο τοπίο των μέσων ενημέρωσης που μπορεί να εκφραστεί ως εξής : αν θέλετε να μάθετε τι συμβαίνει στον κόσμο, διαβάστε την εφημερίδα *New York Times*. Αν θέλετε να μάθετε τι πάει στραβά σε αυτό τον κόσμο, διαβάστε την *Guardian*. Αν θέλετε να μάθετε τι θα συμβεί στη συνέχεια στον κόσμο (εκτός αν οι ανίκανοι αριστεροί καταστρέψουν τα πάντα), διαβάστε τον *Economist*. Εξάλλου, η παντογνωσία επεκτείνεται και στο μέλλον, τη μόνη χρονική περίοδο για την οποία ενδιαφέρονται πραγματικά οι επενδυτές.

Από τις αρχές του *Economist*, κανείς δεν θα μπορούσε να φανταστεί πως η επιτυχία της εφημερίδας θα έφτανε σε τόσο υψηλά επίπεδα. Κατά τη διάρκεια της αναταραχής εναντίον των νόμων του καλαμποκιού στις αρχές της δεκαετίας του 1840, οι ηγέτες του κινήματος, Richard Cobden και John Bright, ενθάρρυναν την πρόταση ενός νεαρού Σκωτσέζου, ονόματι James Wilson, να δημιουργήσει μια εβδομαδιαία εφημερίδα που θα υποστήριζε τις ελεύθερες συναλλαγές. Αλλά ο Wilson δεν είχε καμία πρόθεση να είναι ένα “γρανάζι στη μηχανή” του κινήματος ενάντια των νόμων του καλαμποκιού, επιμένοντας ότι η εφημερίδα του θα έπρεπε να είναι μια ανεξάρτητη φωνή. Η εφημερίδα ξεκίνησε τον Αύγουστο του 1843, αρχικά με την ονομασία “*Economist: ή το πολιτικό, εμπορικό, γεωργικό και ελεύθερο εμπόριο*”. Κατά το πρώτο έτος της, έφτασε σε κυκλοφορία 1750 αντίτυπων και είχε ήδη αποδείξει τη χρησιμότητά της για άνδρες των επιχειρήσεων, λόγω των συλλογών στατιστικών στοιχείων σχετικά με το εμπόριο και τις επενδύσεις. Μέσα σε δύο χρόνια, ο Wilson άλλαξε τον υπότιτλο σε *Εβδομαδιαίους Εμπορικούς Χρόνους, η εφημερίδα των τραπεζιτών και το Railway Monitor*, μια πολιτική, λογοτεχνική και γενική

εφημερίδα, σηματοδοτώντας την αυξανόμενη φιλοδοξία του. Η φανατική προσκόλληση του Wilson στο λεγόμενο “*laissez-faire*”² δεν τον εμπόδισε να γίνει βουλευτής και να δεχτεί κυβερνητικό αξίωμα, φτάνοντας, μάλιστα, να γίνει οικονομικός γραμματέας στο υπουργείο Οικονομικών και γενικός διευθυντής πληρωμών μέχρι το τέλος της δεκαετίας του 1850. Κατάφερε επίσης να συνδυάσει αυτόν τον τρόπο σκέψης (“*laissez-faire*”) στις Η.Π.Α με φιλοπολεμικές παρεμβάσεις στο εξωτερικό, υποστηρίζοντας σθεναρά τον Κριμαϊκό πόλεμο το 1854. Το γεγονός αυτό οδήγησε σε ολοκληρωτική ρήξη με τους Cobden και Bright, οι οποίοι ήταν αντίθετοι σε όλες αυτές τις πολεμικές κινητοποιήσεις και συνεπώς άσκησαν σκληρή κριτική στην εφημερίδα. ‘*Ποτέ δεν παρακολουθώ τον Economist,*’ απάντησε ο Cobden όταν ρωτήθηκε για την άποψη του σχετικά με την τελευταία εκδοτική ομοβροντία, ‘*αν και το έχω στην συνείδησή μου πως ήμουν υπεύθυνος για την δημιουργία της. Πάντα ήταν μια ανιαρή, ανόητη εφημερίδα, ακόμα και όταν ήταν ειλικρινής. Αλλά να διαβάσω σοφιστικά επιχειρήματα και πόσο μάλλον με τον τρόπο έκφρασης του Wilson, είναι ένας άθλος τον οποίο δεν θα καταδίκάζα να υποστεί ούτε σκύλος.*’ Μια τόσο ξεκάθαρη άποψη και μάλιστα από έναν από τους πνευματικούς γονείς του *Economist*, φαίνεται να μην είναι, ωστόσο, αντιπροσωπευτική, ιδιαίτερος μεταξύ των εμπορικών και χρηματοοικονομικών τάξεων, οι οποίοι - ενώ μπορεί να μην ήταν απολύτως σύμφωνοι με όλες τις παράδοξες πολιτικές πεποιθήσεις του Wilson- έβρισκαν την δημοσίευση του *Economist* μία πηγή χρήσιμων πληροφοριών : μια μάλλον διακριτική ανταπόκριση που επαναλαμβανόταν από τις επόμενες γενιές αναγνωστών.

Η ιστορία του *Economist* έχει μερικώς σκοτεινιάσει ή παραμορφωθεί από την προσωπικότητα του πιο διάσημου συντάκτη του, Walter Bagehot, που ήταν υπεύθυνος της εφημερίδας από το 1861 έως το 1877. ‘Ο *Bagehot* και ο *Economist* είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένοι’, δήλωσε η Ruth Dudley Edwards στην επίσημη ιστορία της εφημερίδας, που δημοσιεύθηκε το 1993, και ο *Economist* ποτέ δεν δίστασε να γιορτάσει τη σύνδεση. Ο Bagehot ήταν ουσιαστικά μέλος της οικογένειας, όντας παντρεμένος με μία από τις κόρες του Wilson. Επίσης, το γεγονός πως το επάγγελμά του ήταν τραπεζίτης, του παρείχε υπόσταση στις συναναστροφές του με

² “*laissez-faire*”: πολιτική ή κατευθυντήρια γραμμή σύμφωνα με την οποία επιτρέπεται η όποια εξέλιξη των πραγμάτων χωρίς παρεμβολή

ανθρώπους των επιχειρήσεων. Ακόμα, κατά τη διάρκεια της θητείας του δημιουργήθηκαν στενές σχέσεις με την Πόλη του Λονδίνου (ή Σίτι του Λονδίνου)³. Αλλά η αλήθεια είναι ότι η υψηλή μεταθανάτια φήμη των γραπτών του Bagehot οφείλεται μάλλον λίγο στο ρόλο του ως συντάκτη. Αντιθέτως, τα πιο γνωστά από αυτά τα γραπτά δεν ήταν αντιπροσωπευτικά του περιεχομένου της εφημερίδας. Πράγματι, όταν ο ίδιος ο Bagehot ήθελε να γράψει εκτενώς για τα μεγάλα ερωτήματα που απασχολούσαν τη βικτοριανή πνευματική ελίτ, το έκανε στις σελίδες μεγάλων πολιτιστικών περιοδικών, όπως η *Δεκαπενθήμερη Ανασκόπηση* ή η *Εθνική Αναθεώρηση* και όχι στην δική του εφημερίδα. Ωστόσο, η αναπτυσσόμενη λογοτεχνική του στάση δεν είχε τον παραμικρό αρνητικό αντίκτυπο για τον *Economist* : η κυκλοφορία της εφημερίδας ήταν κατά μέσο όρο 3.500 αντίτυπα στα τελευταία χρόνια της αρχισυνταξίας του.

Στις τελευταίες δεκαετίες του 19ου αιώνα, η εφημερίδα επικεντρώθηκε σε μεγάλο βαθμό στην ασφάλεια των βρετανικών επενδύσεων στο εξωτερικό και στον αυξανόμενο ριζοσπαστισμό του Gladstone εντός συνόρων, ενθαρρύνοντάς τον *Economist* να υποστηρίζει το κόμμα των Συντηρητικών στις τέσσερις τελευταίες γενικές εκλογές του αιώνα. Αλλά το 1907 οι σχέσεις της με την φιλελεύθερη παράδοση ανανεώθηκαν με το διορισμό του F. W. Hirst ως εκδότη. Στην εποχή του «Νέου Φιλελευθερισμού», ο Hirst ήταν ένας παλαιός Φιλελεύθερος, ένας αυστηρός υποστηρικτής της θεωρίας του Cobden για ελεύθερο εμπόριο, ειρήνη, περιορισμό των εξόδων και μεταρρύθμιση. Ενώ υποστήριζε τις αρχές της «υγιούς χρηματοδότησης» με τρόπο που ευχαρίστησε τους τραπεζίτες της *City of London*, ο Hirst κατήγγιλε την κερδοσκοπία και τη διεφθαρμένη επιρροή κερδοσκόπων όπως ο Cecil Rhodes. Αυτός ο περίεργος συνδυασμός αρχών είχε θέσει τον Hirst εκτός της μεγάλης πλειοψηφίας των φιλελεύθερων συνεργατών του το 1914, καθώς αντιτάχθηκε έντονα στην είσοδο της Βρετανίας στον πόλεμο και στη συνέχεια κατέκρινε την εξέλιξη που ακολούθησε και ζήτησε διαπραγμάτευση με σκοπό την ειρήνη. Στην σοβινιστική ατμόσφαιρα που επικρατούσε τα πρώτα χρόνια του πολέμου, αυτή του η στάση στερήσε στην

³ Σίτι του Λονδίνου: μία έκταση, περίπου 1,5 τετραγωνικού χιλιομέτρου, που βρίσκεται στην καρδιά του Λονδίνου. Είναι μια αυτόνομη οντότητα, μέσα στο Λονδίνο, με δική της αστυνομική και στρατιωτική δύναμη, καθώς και νομοθεσία. Αποτελεί την βάση των νομικών, λογιστικών και χρηματοοικονομικών υπηρεσιών του Λονδίνου, που επίσης διαχειρίζεται την συντριπτική πλειοψηφία των κεφαλαίων του Λονδίνου.

εφημερίδα ισχυρούς φίλους. Ο Hirst αναγκάστηκε να παραιτηθεί το 1916, αμετανόητος μέχρι το τέλος. (Η τελική ευθύνη για τέτοιες αποφάσεις βρισκόταν στο διοικητικό συμβούλιο, ένα σώμα που απαρτιζόνταν αρχικά από τους απογόνους του Wilson και αργότερα από ισχυρούς άντρες της Σίτι του Λονδίνου). Η αρχισυνταξία του Hirst αποτελεί μια ένδειξη ότι η εφημερίδα δεν υποτάσσονταν πάντα στην επίσημη πολιτική της γραμμή. Η απομάκρυνσή του από τη θέση του, μπορεί να υποδηλώνει ότι υπήρχαν όρια πέραν των οποίων δεν μπορούσε να επιτραπεί μια τέτοιου είδους διαφωνία.

Οι υπερβολικά εύκολες υποθέσεις για το σταθερά συντηρητικό πολιτικό προφίλ του *Economist* αμφισβητούνται επίσης με γόνιμους τρόπους, εξετάζοντας την εξέλιξη της εφημερίδας υπό τον Walter Layton, έναν από τους πιο σημαντικούς συντάκτες του. Ο Layton είχε ήδη αναλάβει σημαντικές δημόσιες υπηρεσίες πριν διοριστεί εκδότης το 1922. Κατά τους μεσοπολεμικούς χρόνους (παρέμεινε συντάκτης μέχρι το 1938), μετακόμισε εύκολα στους υψηλότερους πολιτικούς και διοικητικούς κύκλους της χώρας - ήταν ιδιαίτερα σημαντικός σε επίσημες πρωτοβουλίες για την προώθηση διεθνών συνεργασιών -και κατά τη διάρκεια της θητείας του ως εκδότης του *Economist* υπηρέτησε επίσης ως πρόεδρος της ηγετικής Φιλελεύθερης εφημερίδας *News Chronicle*.

Ένα από τα πολλά ταλέντα αυτού του ικανού αλλά παράξενα “κρύου” ανθρώπου ήταν η ικανότητα να εντοπίζει ταλέντο σε άλλους. Πραγματοποιώντας, λοιπόν, μια σειρά προσλήψεων, έδωσε στον *Economist* το ευρύτατο πνευματικό περιθώριο στο οποίο μέχρι τότε είχε έλλειψη. Η σημαντικότερη πρόσληψή του ήταν ο ιστορικός Arnold Toynbee, ο οποίος έγραφε ένα πρωτοσέλιδο άρθρο και δύο ή τρία υπομνήματα, ουσιαστικά κάθε εβδομάδα μεταξύ 1922 και 1939. Αλλά ο Layton διόρισε επίσης νεότερες προσωπικότητες, όπως ο Douglas Jay, που επρόκειτο να γίνει υπουργός Εργασίας, και ο Graham Hutton, που ήταν φοιτητής του Harold Laski στο LSE (*London School of Economics*), οι οποίοι αγκάλιασαν τις προοδευτικές ιδέες και οδήγησαν την εφημερίδα να πάρει μια συμπαθητική άποψη για τις εναλλακτικές λύσεις, έναντι του παρωχημένου συντηρητισμού της περιόδου Baldwin.

Το βελτιωμένο, αν και πιο ριζοσπαστικό, προφίλ του *Economist* υπό τον Layton δεν

ευχαρίστησε όλους τους ισχυρούς υποστηρικτές του, αλλά οι όροι με τους οποίους ένα μέλος του προσωπικού απάντησε σε τέτοιες κραυγές αποκαλύπτουν τις αλλαγές στη στάση του. Ο Aylmer Vallance, μακριά από τις δημόσιες δραστηριότητες του συντάκτη του που έβλαψαν την εφημερίδα, υποστήριξε ότι *‘τα τελευταία χρόνια ο Economist δεν είναι πλέον, όπως ήταν κάποτε, μια ζωντανή και άχρωμη εβδομαδιαία φυλλάδα, αποτελούμενη σε μεγάλο βαθμό από άρθρα «ρουτίνα», αλλά ένα πολύ σαφές “όργανο της κοινής γνώμης”, που συνδέεται σε ολόκληρο τον κόσμο με το όνομα ενός συντάκτη, που δεν είναι τόσο δημοσιογράφος όσο μια διεθνής δημόσια προσωπικότητα’*. Η έμφαση ωστόσο στην διεθνή υπόσταση του Layton ήταν δικαιολογημένη: η κυκλοφορία της εφημερίδας διπλασιάστηκε στα 10.000 αντίτυπα υπό τον Layton, εκ των οποίων, τα μισά ήταν στο εξωτερικό. Ταυτόχρονα, από ότι φαίνεται, μεγάλο μέρος της εφημερίδας αποτελούσαν οι θεματικές με εξειδικευμένες πληροφορίες για λάτρεις της χρηματοοικονομικής επιστήμης και θεωρίας, ενώ τα πρωτοσέλιδα περιείχαν λίστες με περιεχόμενα με αξιοπρόσεκτους τίτλους όπως “Η εκκρεμής συγχώνευση του τσιμέντου” ή “Ένα ακόμα δοχείο πληροφοριών;”

Ο χαρακτήρας της εφημερίδας απείχε αρκετά από το εκλεπτισμένο περιοδικό που είναι σήμερα. Πλέον ο *Economist* δεν είναι απλά ένα προϊόν ανάγνωσης και πληροφόρησης για τα επιχειρηματικά στελέχη σε όλον τον κόσμο, αλλά επίσης ένας στυλιστικός οδηγός για άτομα με μεγάλη περιουσία, το αντοίστιχο *Cosmopolitan* για την κεφαλαιουχική τάξη.

Η σύγχρονη ιστορία του Economist ξεκινά με το διορισμό του Alastair Burnet ως συντάκτη το 1965. Υπό τον προκάτοχό του, Donald Tyerman, η εφημερίδα είχε αντιταχθεί στην κρίση του Σουέζ⁴ το 1956 και ενέκρινε το Εργατικό Κόμμα του Harold Wilson στις γενικές εκλογές του 1964. Αλλά ο Burnet, ένας ειδικός ειδήσεων του καναλιού ITV, δεν ενθάρρυνε τέτοιες αιρετικές απόψεις, με την εφημερίδα να υποστηρίζει σθεναρά το Συντηρητικό κόμμα. Το πιο σημαντικό όμως ήταν, ότι η εφημερίδα έγινε ένας ενθουσιώδης υποστηρικτής των ΗΠΑ, δεσμευμένος πλήρως στην απόφαση του Ψυχρού Πολέμου και ό,τι μέτρα αποφάσισε η Ουάσιγκτον πως ήταν απαραίτητα, καθώς επίσης και ένας ειλικρινής θαυμαστής του αμερικανικού καπιταλισμού (έχοντας κάνει πιο προσεκτικές κινήσεις προς αυτή την κατεύθυνση

⁴ Η κρίση του Σουέζ, ή ο δεύτερος αραβικός-ισραηλινός πόλεμος, ήταν μια εισβολή στην Αίγυπτο στα τέλη του 1956 από το Ισραήλ, ακολουθούμενη από το Ηνωμένο Βασίλειο και τη Γαλλία. Οι στόχοι ήταν να ανακτήσουν τον έλεγχο της διώρυγας του Σουέζ οι Δυτικές Δυνάμεις και να απομακρύνουν τον Πρόεδρο της Αιγύπτου Γκαμάλ Αμπντέλ Νάσερ, ο οποίος είχε μόλις εθνικοποιήσει την διώρυγα.

εδώ και καιρό υπό την επιμέλεια του Geoffrey Crowther μεταξύ του 1938 και του 1956). Το 1965, ένα άρθρο ανακήρυξε τις ΗΠΑ «την πιο διεθνώς υπεύθυνη χώρα στον κόσμο», σε μια εποχή, όπως επισημαίνει ο Alexander Zevin στο βιβλίο του *“Liberalism at Large”*, όπου οι ΗΠΑ απέδειξαν αυτήν την ευθύνη αυξάνοντας τους βομβαρδισμούς στο Βόρειο Βιετνάμ, αλλά και στέλνοντας 42.000 πεζοναύτες στη Δομινικανή Δημοκρατία. Ο Burnet, με την αίσθηση ενός άνδρα της τηλεόρασης, δημιούργησε περισσότερα αξιοπρόσεκτα εξώφυλλα και ξεκίνησε τη μετάβαση από ένα νηφάλιο ανόητο περιοδικό οικονομικού και χρηματοοικονομικού χαρακτήρα, στο απαραίτητο αξεσουάρ του σήμερα. Στα εννέα χρόνια της αρχισυνταξίας του, η κυκλοφορία αυξήθηκε κατά 60 τοις εκατό σε 123.000 αντίτυπα.

Το 1974, τον Burnet διαδέχτηκε ο Andrew Knight, δημοσιογράφος που είχε απολαύσει μια ταχεία ανέλιξη στην εφημερίδα, όντας συντάκτης μόλις σε ηλικία 34 ετών. Ο Knight είχε ως στόχο την κατάκτηση της αμερικανικής αγοράς, στολίζοντας τη χώρα με πιασάρικες διαφημίσεις. Επίσης, καλλιέργησε την αίγλη και αποκάλυψε την πρόσβαση που του έδωσε η θέση του στους ηγέτες του ελεύθερου κόσμου: «Μπορούσα να πάω στον Λευκό Οίκο όποτε ήθελα», καυχιόταν. Μέχρι τη στιγμή που ο διάδοχός του, Rupert Pennant-Rea, έφυγε από την θέση του συντάκτη το 1993 για να γίνει αναπληρωτής κυβερνήτης της Τράπεζας της Αγγλίας (ακόμα μια επιβεβαίωση των στενών δεσμών της εφημερίδας με την Πόλη του Λονδίνου), η κυκλοφορία είχε φτάσει τα 530.000 αντίτυπα, περίπου 80 τοις εκατό τώρα εκτός του Ηνωμένου Βασιλείου. Ο *Economist* ευνοήθηκε από το τεράστιο κύμα κεφαλαίων που απελευθερώθηκε από την απορρύθμιση και το «Big Bang»⁵ της δεκαετίας του 1980. Μέχρι το 2006, όταν ο επόμενος συντάκτης, Bill Emmott, παραιτήθηκε, η κυκλοφορία των αντίτυπων είχε διπλασιαστεί ξανά. Το 2014 οι πωλήσεις αντίτυπων ξεπέρασαν τα 1,5 εκατομμύρια και παρόλο που μειώθηκαν κάπως τα επόμενα χρόνια, η ακριβή ηλεκτρονική έκδοση είχε βοηθήσει στην αντιστάθμιση. Η έρευνα της εφημερίδας δείχνει ότι, εκτός του Ηνωμένου Βασιλείου και των ΗΠΑ (όπου το μέσο εισόδημα των νοικοκυριών των αναγνωστών του *Economist* είναι υψηλότερο ακόμη

⁵ Big Bang: η ξαφνική απελευθέρωση των χρηματοπιστωτικών αγορών. Ο όρος δημιουργήθηκε για να περιγράψει μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της κατάργησης των πάγιων προμηθειών και της διάκρισης μεταξύ χρηματιστηρίων και χρηματιστών στο Χρηματιστήριο του Λονδίνου και αλλαγή από ανοιχτή καταγγελία σε ηλεκτρονικό, συναλλαγές βάσει οθόνης, που πραγματοποιήθηκαν από τη Βρετανίδα πρωθυπουργό Margaret Thatcher το 1986.

και από αυτό της *Wall Street Journal*), ένας στους τρεις αναγνώστες του είναι εκατομμυριούχος.

Δεδομένης αυτής της επιτυχίας, θα ήταν εύκολο να θεωρήσουμε την εφημερίδα ως έναν υπερβολικά υποχωρητικό υπηρέτη του κεφαλαίου, αλλά μέρος της δύναμης της εφημερίδας, έγκειται στον τρόπο που διατηρεί μια ανεξάρτητη και όχι πάντα προβλέψιμη φωνή. Ενθαρρύνθηκε η έντονη συζήτηση σε συντακτικές συναντήσεις και οι ισχυροί συντάκτες τμημάτων ασκούσαν κατά καιρούς σημαντική ανεξαρτησία: δεν ήταν πρωτόγνωρο, άρθρα σε διαφορετικά τμήματα της εφημερίδας να εκφράζουν σημαντικά αποκλίνουσες απόψεις. Επιπλέον, αν και το παραδοσιακό μέτρο της ανωνυμίας μπορεί να ενθαρρύνει μια συγκεκριμένη ομοιογένεια στον τόνο της έκφρασης, στην πράξη έχει επιτρέψει τόσο την επιχειρηματολογία όσο και την συνεργασία μεταξύ του προσωπικού να οδηγήσει στο ασυνήθιστο αποτέλεσμα κυκλοφορίας επώνυμων άρθρων. Όπως σημειώνει ένας από τους πρώην πολιτικούς συντάκτες της εφημερίδας, στο πλαίσιο αυτού του συστήματος *“η συνεργασία αντικαθιστά τον εσωτερικό ανταγωνισμό και - αντίθετα με την φιλοσοφία του Economist και των συντακτών του, αποδεικνύει ότι η συνεργασία μπορεί να παράγει καλύτερο προϊόν από αυτό του εσωτερικού ανταγωνισμού.”* Στο παρελθόν, η ατμόσφαιρα στα γραφεία του Economist συγκρίθηκε με την ατμόσφαιρα ενός πανεπιστημιακού χώρου (όταν υπήρχαν τέτοια πράγματα), μια σύγκριση που ενθαρρύνεται από το γεγονός ότι τόσοι πολλοί από το προσωπικό, συμπεριλαμβανομένων έξι από τους επτά τελευταίους συντάκτες, σπούδασαν στην Οξφόρδη. Η αλλαγή ενός είδους σηματοδοτείται από το γεγονός ότι η πιο πρόσφατη από αυτούς, η Zanny Minton Beddoes, είναι η πρώτη γυναίκα που ανέλαβε το ρόλο του συντάκτη.

Το να γράφεις την ιστορία κάθε περιοδικού είναι αναπόφευκτα μια ακατάστατη επιχείρηση. Οι αλλαγές στο στυλ, την πολιτική, τους συντάκτες, την ιδιοκτησία και ούτω καθεξής, σημαίνουν ότι δεν είναι πάντα σαφές εάν υπάρχει μια διαρκής οντότητα πέρα από τον απλό τίτλο. Το εύρος των συντελεστών καθιστά δύσκολη την εξαγωγή μιας σταθερής γραμμής ή θέσης και όλες οι προσπάθειες χαρακτηρισμού της αναγνωστικότητας ή εκτίμησης της επίδρασης τέτοιων δημοσιεύσεων είναι διαβόητα

έντονες. Τις τελευταίες δεκαετίες υπήρξε επιστημονική ενασχόληση σχετικά με την ιστορία των περιοδικών, έργο που αντιμετώπισε αυτές τις δυσκολίες χωρίς να τις ξεπεράσει εντελώς.

Ίσως το πιο συνηθισμένο, αν και το πιο θαμπό, μοντέλο είναι η ιστορία της εταιρείας. Αυτό πλησιάζει στα αρχεία του ίδιου του οργανισμού, επικεντρώνεται στις ιδιοσυγκρασίες των συντακτών και των συντελεστών και δεν υποβάλλει δυσάρεστες ερωτήσεις. Είναι το είδος της ιστορίας που ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου μπορεί να συστήσει εγκάρδια σε μια δεξίωση για να σηματοδοτήσει κάποια σημαντική επέτειο (η ταφόπλακα των χιλιάδων σελίδων του Ruth Dudley Edwards, που συνέβη προς τιμήν της 150ης επετείου και με τον τίτλο *The Pursuit of Reason*, ένα μοντέλο με καταθλιπτική πιστότητα). Έπειτα, υπάρχει η προσπάθεια χρήσης του περιοδικού για να φωτιστεί μια φάση πνευματικής ιστορίας. Αυτό μπορεί να λειτουργήσει καλά για σχετικά βραχύβια περιοδικά με ισχυρούς συντάκτες και σαφή ταυτότητα, αν και ακόμη και σε αυτές τις περιπτώσεις χαρακτηριστικά που δεν αποδίδουν το σωστό είδος αποδεικτικών στοιχείων τείνουν να αγνοούνται. Πιο πρόσφατα, έγιναν περίπλοκες προσπάθειες τοποθέτησης ενός περιοδικού σε ένα δίκτυο ή μία οικονομία παράλληλων και ανταγωνιστικών δημοσιεύσεων, διερευνώντας τη δυναμική ενός πεδίου και την πολιτιστική λογική που διέπει την παραγωγή διαφόρων ειδών μέσων.

Το βιβλίο του Zevin δεν αντιστοιχεί σε κανένα από αυτά τα μοντέλα. Στην πραγματικότητα, δεν είναι, αυστηρά, μια ιστορία του *Economist*. Περιέχει λίγο υλικό σχετικά με τις εσωτερικές λειτουργίες της εφημερίδας ή για θέματα ιδιοκτησίας, παραγωγής, μάρκετινγκ, αναγνωστών και ούτω καθεξής. Θα ήταν πιο ακριβές να πούμε ότι το *"Liberalism at Large"* καταγράφει πτυχές ορισμένων από τις σημαντικότερες πολιτικές συζητήσεις του περασμένου ενάμισυ αιώνα, κυρίως στο Ηνωμένο Βασίλειο αλλά και στις ΗΠΑ επίσης, όπως διαθλάστηκε μέσω του πρίσματος των άρθρων στην εφημερίδα, και σε άρθρα ειδικότερα. Προσφέρει μια σειρά καλά τεκμηριωμένων συνεισφορών στη διανοητική ιστορία του πολιτικού επιχειρήματος, με την πιο λεπτομερή εστίαση στη Βρετανία στα τέλη του 19ου αιώνα και στις αρχές του 20ού. Και το κάνει από κριτική άποψη, βλέποντας αποφασιστικά

τον Economist ως “ένα συνεχές και ενοποιημένο έργο”, τονίζοντας τη διαρκή και υπεύθυνη αντίστασή του στην εξάπλωση της δημοκρατίας, την εμπλοκή με τη συνεχώς αυξανόμενη δύναμη χρηματοδότησης και την υποστήριξη της αυτοκρατορίας - επίσημα και άτυπα.

Ο Zevin έχει μια έντονη ματιά σε μερικές από τις πιο αμφισβητήσιμες συστάσεις και εγκρίσεις της εφημερίδας και έχει διαβάσει εμπειριστατωμένα τόσο σε πρωτογενείς όσο και σε δευτερεύουσες δημοσιευμένες πηγές. Ωστόσο, είναι δύσκολο να καταλάβουμε γιατί έχει βάλει σχεδόν όλες τις παραθέσεις του από τέτοιες πηγές, πολλές από τις οποίες είναι μακρές, σε μεγάλες υποσημειώσεις και όχι στο κύριο κείμενο. Ως πολιτικό κατηγορητήριο - ο Zevin συμμετέχει στη συντακτική επιτροπή του New Left Review - το βιβλίο του είναι συναρπαστικό (*Τίτλος: “Τι συμβαίνει όταν ακολουθείς πιστά τις προδιαγραφές του Economist”*), όπου γράφει για την Ιρλανδική πείνα της δεκαετίας του 1840, ένα ουτοπικό κοινωνικό πείραμα ισοδύναμο με τα πιο γνωστά τραγικά συμβάντα του 20ού αιώνα όπως το Ολοκαύτωμα. Αλλά ως ιστορικό έργο, έχει δύο προβληματικά χαρακτηριστικά. Το πρώτο είναι πως ο Zevin τείνει να καταγγέλλει προσωπικότητες του παρελθόντος για την αδυναμία τους να ανταποκριθούν σε πρότυπα που φαντάζουν άκρως προοδευτικά ακόμα και για σήμερα. Η μεταχείριση ως προς τον Bagehot μας παρέχει ένα ανησυχητικό παράδειγμα. Ο Bagehot, ένας συγγραφέας με αστείο, ελαφρώς ειρωνικό και παιχνιδιάρικό χαρακτήρα, δεν υπήρξε ποτέ φανατικός και για κανένα λόγο. Το 1851, πολύ πριν γίνει συντάκτης του Economist, υποστήριξε το πραξικόπημα του Louis Napoléon, με την αιτιολογία πως οι Γάλλοι ήταν ένας τόσο ασταθής λαός, τόσο παραδομένος στο διχασμό και στην έλλειψη ελέγχου των συναισθημάτων τους, που δεν ήταν σε θέση να διαχειριστούν οποιαδήποτε μορφή αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας και πως χρειαζόνταν μια αυστηρή κυβέρνηση για να διατηρήσουν το όποιο επίπεδο σταθερότητας. Ήταν κατά τη διάρκεια αυτών των άρθρων στην αρχή της καριέρας του, όπου ο Bagehot έθεσε την ιδέα πως “ένας ελεύθερος λαός, του οποίου η ελευθερία σημαίνει πως είναι προοδευτικός, πρέπει να έχει μία σημαντική ψυχική χάρη που είναι μόνιμη και σε μεγάλο βαθμό... την ηλιθιότητα,” κάτι που δεν διέθεταν οι Γάλλοι. Ο Bagehot με τον δικό του ξεχωριστό προκλητικό τρόπο συμπληρώνει “Αν και είναι περιττό να το πω, αλλά στην πραγματική γνήσια ηλιθιότητα, οι Άγγλοι δεν έχουν αντίπαλο.” Οι δίκοπες ειρωνείες του Bagehot μπορούν να

τοποθετηθούν διδακτικά μαζί με άλλες, πιο στοχαστικές βικτοριανές εκκλήσεις για την ιδέα του εθνικού χαρακτήρα, αλλά είναι λιγότερο σαφές ότι μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να δείξουν κάποια συμπαγή σχέση με τις αυταρχικές κυβερνήσεις από πλευράς του Economist. Ή, πάλι, ο Bagehot σίγουρα δεν ήταν ενθουσιώδης για μερικά από αυτά που θεωρούνταν γενικότερα ως οι πιο άγριες πολιτικές φαντασιώσεις της εποχής, όπως για παράδειγμα η καθολική ψηφοφορία ενηλίκων. Εκφράζοντας την έννοια του Whig, η αντιπροσώπευση δηλαδή συμφερόντων και όχι απλών αριθμών, ο Bagehot όπως και άλλοι έψαχναν τρόπους για να αποτρέψουν την υπερίσχυση του ανίδεου συναισθήματος έναντι της στοχαστικής γνώμης και άποψης. Αυτή η πολιτική φιλοσοφία του Whig⁶ μπορεί να μην είναι ιδιαιτέρως συμβατή με τα τωρινά δεδομένα, ωστόσο κατά τις δεκαετίες του 1850 και του 1860, δεν ήταν παράλογο για τον Bagehot να θεωρείται δεδομένη κάποια μορφή περιορισμένων πολιτικών δικαιωμάτων, και σε ορισμένες περιπτώσεις φάνταζε προτιμότερο. Όμως, είναι υπερβολικό να χρησιμοποιήσουμε αυτές τις προσωπικές απόψεις του Bagehot ως αποκλειστικά αποδεικτικά στοιχεία για την έντονη αντιδημοκρατική στάση της εφημερίδας.

Ο κύριος, και ίσως σχετικός, περιορισμός του βιβλίου απορρέει από την κεντρική του φιλοδοξία να παραθέσει την ιστορία της εφημερίδας για να δια φωτίσει την τροχιά μιας ιδέας που ο Zevin αποκαλεί «φιλελευθερισμό». Πρόκειται για ένα βάλτο που έχει ήδη απασχολήσει πολλές ακαδημαϊκές ζωές. Ο όρος έχει διαδοθεί με τόσο διαφορετικούς και αμφισβητούμενους τρόπους, που έχει γίνει σχεδόν αχρησιμοποίητος, εκτός αν κάποιος προσδιορίσει τα χρονικά και γεωγραφικά όρια με πολύ συγκεκριμένο τρόπο. Η σύγχυση είναι βέβαιο ότι θα ακολουθήσει εάν κάποιος την αναπτύξει ως μια διαχρονική κατηγορία που σημαίνει, περίπου, «όχι σοσιαλισμός». Οι Αμερικανοί αναγνώστες, ειδικότερα, μπορεί να στραβοκοιτάζουν με παράξενο τρόπο τη χρήση αυτή, δεδομένου ότι το "φιλελεύθερο" είναι η έννοια που χρησιμοποιείται συχνά στις ΗΠΑ για προοδευτικές και καινοτόμες πολιτικές. Ο Zevin είναι πολύ έξυπνος συγγραφέας για να μην καταλαβαίνει την ασάφεια του όρου,

⁶ Whiggism: είναι μια πολιτική φιλοσοφία που αναπτύχθηκε από την κοινοβουλευτική ομάδα στους πολέμους των τριών βασιλείων (1639–1651). Οι βασικές πολιτικές τους θέσεις ήταν η υπεροχή του Κοινοβουλίου (σε αντίθεση με εκείνη του βασιλιά), η ανοχή των προτεσταντικών αντιφρονούντων και η αντίσταση απέναντι σε έναν «Παπικό» (Ρωμαιοκαθολικό) στο θρόνο, ειδικά τον James II ή έναν από τους απογόνους του.

αλλά η προσπάθειά του να αποφύγει τη σύγχυση της ακρίβειας αυτού του όρου, δίνοντας έμφαση σε αυτό που ο ίδιος αποκαλεί “*πραγματικά υπάρχων φιλελευθερισμός*” είναι καταδικασμένη να αποτύχει. Απλώς δεν υπάρχει κάποια ουσιαστική αίσθηση συνέχειας μεταξύ της πολιτικής σκηνής της Βρετανίας κατά την δεκαετία του 1840 και του κόσμου στις αρχές του 21ου αιώνα, ώστε να μπορεί κάποιος να εξάγει μία συνεπή κατευθυντήρια γραμμή που να ακολουθείται από την εφημερίδα. Ναι, ο Economist, σε γενικές γραμμές, έχει δείξει την τάση να υποστηρίζει το κεφάλαιο, να ενθαρρύνει τις αγορές, να δέχεται την αυτοκρατορία και να παραθέτει μια ρητορική ρεαλισμού, αλλά δεν μπορούμε να πούμε ότι ήταν μόνος του σε αυτό, ούτε υπήρξε ποτέ ξεκάθαρος και ομόφωνος στις πιο συγκεκριμένες τοποθετήσεις του. Πιο συγκεκριμένα, δεν οφελεί σε τίποτα ο χαρακτηρισμός αυτών των ελευθέρως εννοούμενων συμφορήσεων των στάσεων «φιλελευθερισμού» και η επιχειρηματολογία ότι η δέσμευση σε αυτή την ιδεολογία υπήρξε η κινητήρια δύναμη στην ιστορία της εφημερίδας. Ο χαρακτηριστικός της ρεαλισμός μπορεί να μην ήταν απεριόριστος, αλλά τα όριά του έχουν αλλάξει πολύ περισσότερο απ’ότι κάποιος επιλέγει να θυμούνται.

Οι δυσκολίες που δημιουργούνται από τη στρατηγική του Zevin φαίνονται ξεκάθαρα από άλλη οπτική γωνία, λαμβάνοντας υπόψη ορισμένες από τις προσωπικότητες που υπήρξαν μεταξύ των σημαντικότερων θυμάτων κριτικής του Economist με την πάροδο των ετών - Cobden και Bright στη δεκαετία του 1840 και 1850, Gladstone του 1880 και 1890, Keynes τη δεκαετία του 1920 και 1930. Σε κάθε περίπτωση, οι λόγοι για τις κριτικές της εφημερίδας είναι κατανοητοί και είναι επίσης αλήθεια ότι καθένας από αυτούς τους ανθρώπους προσέλκυσε και με το παραπάνω τις αντιπαραθέσεις αυτές, συμπεριλαμβανομένων, μάλιστα, επιθέσεων από κάποιους που, για άλλους λόγους, θα μπορούσαν να θεωρηθούν και φυσικοί σύμμαχοι. Ακόμα κι έτσι, υπάρχει κάτι εντελώς λανθασμένο σε μια γενική έννοια «φιλελευθερισμού», που παρουσιάζεται ως την ιδεολογία πάνω στην οποία βασίστηκε η εφημερίδα, η οποία εφημερίδα καταλήγει να ασκεί κριτική σε εκείνους που θεωρούνταν από τους ομοϊδεάτες τους μερικοί από τους σημαντικότερους εκπροσώπους της έννοιας του «φιλελευθερισμού» όπως εκείνοι την κατανοούν. Συνεπώς, η κατηγοριοποίηση του όρου “*φιλελευθερισμός*”, παρουσιάζει τον κίνδυνο να περιλαμβάνει είτε περισσότερα είτε λιγότερα από όσα πρέπει.

Ο απολογισμός του Zevin επίσης μας προκαλεί δυσκολία στο να κατανοήσουμε το λόγο που τόσοι διακεκριμένοι αναγνώστες σε όλο τον κόσμο λαμβάνουν και θα συνεχίσουν να λαμβάνουν τον *Economist* σοβαρά υπόψιν τους. Δεν συμβαίνει αυτό μόνο επειδή ο *Economist* είναι υπερασπιστής των αγορών ή megάφωνο για την εξωτερική πολιτική των Ηνωμένων Πολιτειών (ωστόσο το ιστορικό της εφημερίδας δεν περιορίζεται σε αυτό). Διότι και άλλες εκδοτικές επιχειρήσεις έχουν ακολουθήσει αυτές τις γραμμές πλεύσης χωρίς να είναι ιδιαίτερα επιτυχημένες. Σίγουρα έχει να κάνει με το γεγονός ότι ο *Economist* παρέχει πιο έξυπνη, πιο ανεξάρτητη και καλύτερα ενημερωμένη ανάλυση των παγκόσμιων εξελίξεων, που διατυπώνεται με ένα γοητευτικό αλλά αυθεντικό τόνο, σε σύγκριση με κάθε άλλο μέσο που μπορεί να είναι εύκολα ή τακτικά προσβάσιμο. Ο έλεγχος της ιστορίας της εφημερίδας ως προς τις απόψεις που έχει εκφράσει στα κύρια πολιτικά ζητήματα της ημέρας, καθιστά ένα ευανάγνωστο κατηγορητήριο, αλλά δεν δίνει αρκετό βάρος στο τι υπήρξε πιο διακριτό, καθώς και πιθανότατα, αυτό που είχε την μεγαλύτερη αξία για την πλειοψηφία των αναγνωστών του όλα αυτά τα χρόνια. Κάποιος θα υπέθετε ότι πολλοί από τους αναγνώστες, δεν διαβάζουν τον *Economist* για να μάθουν γιατί, ας πούμε, η Thatcher ήταν καλύτερη επιλογή από τον Kinnock ή γιατί ο Saddam Hussein έπρεπε να παραδώσει τα (κατά ισχυρισμόν) όπλα μαζικής καταστροφής του. Πιθανότατα, ενδιαφέρονται για τα αναλυτικά άρθρα σχετικά με τις προοπτικές για διάφορους τομείς της παγκόσμιας οικονομίας ή σχετικά με τις τάσεις που θα αναδιαμορφώσουν τις αγορές του μέλλοντος ή σχετικά με τα μεταβαλλόμενα δημογραφικά στοιχεία που θα καταστρέψουν ένα προϊόν, μια βιομηχανία ή την κυβέρνηση σε μια χώρα και όχι σε άλλη - δηλαδή, τα λεπτομερή στοιχεία και αναλύσεις που δεν προσφέρονται για μια εύκολη αναδρομική καταγγελία των «δεξιών» θέσεων.

Μπορεί να είναι ικανοποιητικό, αν και δεν προκαλεί κάποια μεγάλη έκπληξη, το να διαπιστώνουμε ότι ο *Economist* έχει ως επί το πλείστον υποστηρίζει την πλευρά του κεφαλαίου στις μεγάλες πολιτικές συγκρούσεις του παρελθόντος. Πιο ενδιαφέρον θα ήταν να προσπαθήσουμε να καταλάβουμε γιατί το καθημερινό περιεχόμενό του έχει θεωρηθεί τόσο αξιόπιστο και απαραίτητο, την ώρα που δεκάδες μικρότεροι εκδοτικοί όμιλοι που μοιράζονται ευρέως την ίδια πολιτική μαζί του, δεν είχαν την ίδια τύχη. Ο

Θεός ο ίδιος μπορεί να δέχεται κριτική για τις αυταρχικές του απόψεις και οι θέσεις Του σχετικά με θέματα περί φύλων, επιστήμης και περί τιμωρίας μπορεί να μην γίνονται αποδεκτές σε πιο προοδευτικούς κύκλους. Αλλά ακόμα και αν κάποιος δεν πιστεύει την όλη προπαγάνδα, ο Θεός έχει ασυνήθιστα μεγάλη επιρροή, και είναι χωρίς καμία αμφιβολία κάτι που συμβαίνει μια φορά και όχι κατ'εξακολούθηση. Γράφοντας, λοιπόν, παριστάνοντας τον Θεό είναι σπουδαίο προσόν και θα ήταν καλό να δώσουμε προσοχή στο πως γίνεται σωστά.

3. Πρωτότυπο Κείμενο

In real sound stupidity, the English are unrivaled!

‘How do you write like the *Economist*?’ a new member of staff asked as he began to compose his first leading article for the paper some years ago. ‘Pretend you are God,’ a senior colleague replied. Given that the deity tends not to comment directly on current affairs these days, the anxious recruit may have struggled to put this advice into practice. Browsing leaders from the previous couple of decades might have yielded a more concrete sense of what was wanted. It would appear that omniscience is one attribute of the God-like perspective; absence of self-doubt is another. Then there is a lapidary style leavened by the obiter dicta of powerful individuals, plus a tendency to reiterate a few stern commandments, which one might imagine as: ‘Thou shalt not inhibit economic growth.’ ‘Thou shalt not be parochial.’ ‘Thou shalt not worship false gods – and don’t pretend thou knowest not the ones we mean.’

In recent decades the divine model has served the paper exceptionally well. On remarkable sales of just under 1.5 million copies, in 2017 the *Economist* generated operating profits of £54 million alongside its subsidiary enterprises, despite being part of an industry where increasingly large losses are already the norm (though print sales have since fallen back somewhat and advertising revenue has declined sharply). And its readers seem to include many, perhaps most, of those who, given their wealth or power, have decisive influence on the world’s future. Certainly, it appears to continue to enjoy special access to such people. The globe’s political and business leaders pay the paper their ultimate

compliment: they take an *Economist* journalist's call. In Britain, the editor has traditionally been among those given a private briefing by the chancellor of the Exchequer the day after a new budget is presented. At some points in its history, it may have seemed like a cross between the *Spectator* and the *Banker*, at others an amalgam of *Time* and *Investors' Chronicle*, but it now has a unique position in the global media landscape that can be expressed as follows: if you want to know what's happening in the world, read the *New York Times*. If you want to know what's wrong with what's happening in the world, read the *Guardian*. If you want to know what's going to happen next in the world (unless tinpot leftists wreck everything), read the *Economist*. After all, omniscience extends to the future, too, the one period of time that investors are really interested in.

Nothing about the *Economist's* beginnings could have suggested that it would ever ascend to such dizzy heights. In the course of the agitation against the Corn Laws in the early 1840s, the movement's leaders, Richard Cobden and John Bright, gave encouragement to a proposal by a young Scotsman, James Wilson, to set up a weekly newspaper that would argue for the cause of free trade. But Wilson had no intention of being a mouthpiece for the Anti-Corn Law League, insisting that his paper should be an independent voice. Launched in August 1843, it was initially entitled the *Economist: or The Political, Commercial, Agricultural and Free Trade Journal*. In its first year it attained a circulation of 1750 and was already proving its usefulness to men of business for its compilations of statistics about trade and investment. Within two years Wilson altered the subtitle to the *Weekly Commercial Times, Bankers' Gazette and Railway Monitor, a Political, Literary and General Newspaper*, signalling its growing ambition. Wilson's own fanatical attachment to

laissez-faire didn't prevent him from becoming an MP and accepting government office, rising to be financial secretary to the Treasury and paymaster general by the end of the 1850s. He also managed to combine laissez-faire at home with bellicose intervention abroad, vigorously supporting the Crimean War in 1854. This led to a final break with Cobden and Bright, who opposed all such military adventurism and so came in for fierce criticism from the paper. 'I never see the *Economist*,' Cobden answered when asked what he thought of its latest editorial broadside, 'though I have it on my conscience that I was mainly concerned in starting it. It was always a dull stupid paper even when it was honest. But to read sophistical arguments in no better style than Wilson's is a task I would not condemn a dog to.' This less than ringing endorsement by one of the *Economist*'s godparents seems not to have been representative of opinion among the commercial and financial class, who – while they may not have agreed with all of Wilson's political crotchets – found his publication a fount of useful information: a discriminating response perhaps repeated among subsequent generations of readers.

The history of the *Economist* has been partially obscured or distorted by the personal standing of its most famous editor, Walter Bagehot, in charge from 1861 to 1877. 'Bagehot and the *Economist* are inextricably fused,' Ruth Dudley Edwards declared in the paper's official history, published in 1993, and the *Economist* has never been slow to celebrate the connection. Bagehot got a foot in the door by marrying one of Wilson's daughters; the fact that he was a banker by profession also gave him standing with men of business, and his tenure saw closer links forged with the City of London. But the truth is that the high posthumous reputation of Bagehot's writings owed rather little to his role as editor and,

conversely, the best-known of those writings were not representative of the paper's contents. Indeed, when Bagehot himself wanted to write at length about the large questions that exercised the Victorian intellectual elite he did so in the pages of major cultural journals such as the *Fortnightly Review* or the *National Review* rather than in his own paper. Still, his growing literary standing can have done the *Economist* no harm: the paper's circulation averaged 3500 copies in the later years of his editorship.

In the closing decades of the 19th century the paper was much exercised about the security of British investments abroad and Gladstone's increasing radicalism at home, both issues encouraging it to support the Conservatives in the last four general elections of the century. But in 1907 its links with the Liberal tradition were renewed by the appointment of F.W. Hirst as editor. In the era of 'the New Liberalism', Hirst was an unrepentant old Liberal, a stern advocate of the Cobdenite creed of free trade, peace, retrenchment and reform. While upholding the principles of 'sound finance' in a way that pleased City bankers, Hirst denounced profiteering and the corrupting influence of speculators such as Cecil Rhodes. This quirky mix of principles was to set Hirst apart from the great majority of his Liberal associates in 1914, since he vehemently opposed Britain's entry into the war and thereafter criticised its conduct and called for a negotiated peace. In the jingoist atmosphere of the early years of the war this stance did not win the paper friends in high places: Hirst was forced to resign in 1916, unrepentant to the last. (Ultimate responsibility for such decisions lay with the board of trustees, a body initially dominated by Wilson's descendants and latterly by City grandees.) Hirst's editorship is one indication that the paper has not always kowtowed to official policy; his removal from his post may

suggest that there were limits beyond which such dissent could not be allowed to go.

Too-easy assumptions about the *Economist*'s consistently conservative political profile are also challenged in fruitful ways by considering the paper's development under Walter Layton, one of its most influential editors. Layton had already seen considerable public service before he was appointed editor in 1922. In the interwar years (he remained editor until 1938), he moved easily in the country's higher political and administrative circles – he was especially prominent in official initiatives to promote international co-operation – and during his time as editor of the *Economist* he also served as chairman of the leading Liberal daily, the *News Chronicle*. One of the many talents of this capable yet oddly bloodless man was an ability to spot talent in others, and he made a series of appointments which gave the *Economist* the wide-ranging intellectual heft it had hitherto lacked. His star signing was the historian Arnold Toynbee, who wrote a leading article and two or three notes practically every week between 1922 and 1939. But Layton also appointed younger figures, several of whom, such as Douglas Jay, a future Labour minister, and Graham Hutton, who had been a student of Harold Laski's at the LSE, embraced progressive ideas and agitated for the paper to take a sympathetic view of alternatives to the insular conservatism of the Baldwin years.

The *Economist*'s enhanced, if also more radical, profile under Layton did not please all its powerful backers, but the terms in which one member of staff responded to such grumblings are revealing of the changes in the paper's standing. Far from its editor's public activities damaging the paper, Aylmer Vallance argued, 'in the past few years the *Economist* has

become no longer, as it once was, a staid and colourless City weekly, made up largely of “routine” articles, but a very definite “organ of opinion” associated throughout the world with the name of an editor who is not so much a journalist as an international public man.’ The emphasis here on the international dimension was justified: circulation doubled to 10,000 during Layton’s reign, half of it overseas. At the same time, large sections of the paper still seemed to consist of the higher trainspotting for financial nerds, the front page carrying a detailed listing of contents under such gripping headings as ‘A Pending Cement Merger’ or ‘Another Tin Buffer Pool?’ It was far removed from the large glossy magazine that is today not just a staple of executive reading the world over, but also something of a style guide for high net worth individuals – *Cosmopolitan* for the capital-owning classes.

The modern history of the *Economist* begins with the appointment of Alastair Burnet as editor in 1965. Under his predecessor, Donald Tyerman, the paper had opposed the Suez adventure in 1956 and endorsed Harold Wilson’s Labour Party at the general election of 1964, but Burnet, an ITV news anchor, didn’t encourage such heresies, positioning the paper as strongly pro-Tory. More important, it became an enthusiastic champion of the US, fully committed to the Cold War and whatever measures Washington decided were necessary to prosecute it, as well as a frank admirer of American capitalism (having made more cautious moves in this direction under the long editorship of Geoffrey Crowther between 1938 and 1956). In 1965, an article proclaimed the US ‘the most internationally responsible country in the world’, at a time when, as Alexander Zevin points out in *Liberalism at Large*, it was demonstrating this responsibility by stepping up its bombing of North Vietnam while also sending 42,000 marines into the Dominican Republic.

Burnet, with a TV man's feel for the visual, produced more eyecatching covers and began the transition from a sober if dull journal of economic and financial record to the must-have status accessory of today. In the nine years of his editorship the circulation increased by 60 per cent to 123,000.

In 1974, Burnet was succeeded by Andrew Knight, a print journalist who had enjoyed a meteoric career on the paper, becoming editor at 34.

Knight set his sights on conquering the US market, blitzing the country with catchy adverts. He also nurtured the glamour and revelled in the access his position gave him to the leaders of the free world: 'I could go to the White House anytime I wanted,' he boasted. By the time his successor, Rupert Pennant-Rea, left the editor's chair in 1993 to be deputy governor of the Bank of England (yet another affirmation of the paper's intimate links with the City), circulation had shot up to 530,000, around 80 per cent of it now outside the UK. The *Economist* was surfing the giant wave of capital unleashed by deregulation and the 'Big Bang' of the 1980s. By 2006, when the next editor, Bill Emmott, stood down, circulation had doubled again. In 2014 print sales topped 1.5 million, and though they fell back somewhat in subsequent years, the highly priced electronic edition has helped to compensate. The paper's own research suggests that, outside the UK and the US (where the median household income of its readers is higher even than that of the *Wall Street Journal*), one in three of its readers is a millionaire.

Given this success, it would be easy to write the paper off as the too-pliant handmaiden of capital, but part of its strength has lain in the way it has retained an independent and not always predictable voice. Vigorous debate at editorial meetings has been encouraged, and powerful

section editors have at times exercised considerable independence: it has not been unknown for articles in different sections of the paper to express significantly divergent views. Moreover, though the tradition of anonymity may seem to encourage a certain homogeneity of tone, in practice it has allowed for both argument and co-operation among staff in ways not common at more byline-conscious publications. As one of the paper's former political editors wryly noted, under this system 'co-operation replaces competition and – rather contrary to *Economist* editorial philosophy – it turns out that co-operation can produce a better product than competition.' In the past the atmosphere in the *Economist* offices has been compared to that of a university common room (when there used to be such things), a comparison encouraged by the fact that so many of the staff, including six of the last seven editors, went to Oxford. Change of a kind is signalled by the fact that the most recent of these, Zanny Minton Beddoes, is the first woman to occupy the role.

Writing the history of any periodical is inevitably a messy business. Changes in style, policy, editors, ownership and so on mean that it isn't always clear whether there is an enduring entity beyond the mere title. The range of contributors makes it hard to extract a consistent line or position, and all attempts to characterise the readership or estimate the influence of such publications are notoriously fraught. In recent decades there has been a lot of scholarly work on the history of periodicals, work that has struggled with these difficulties without altogether overcoming them.

Perhaps the most common, though also the duller, model is the company history. This sticks close to the organisation's own archives, concentrates

on the idiosyncrasies of editors and contributors, and doesn't ask uncomfortable questions. It's the kind of history which, ominously, the chairman of the board can heartily recommend at a reception to mark some significant anniversary (Ruth Dudley Edwards's thousand-page tombstone, produced for the 150th anniversary and cringingly titled *The Pursuit of Reason*, cleaves to this model with depressing fidelity). Then there is the attempt to use the periodical to illuminate a phase of intellectual history. This can work well for relatively short-lived journals with strong editors and a clear identity, though even in those cases features that don't yield the right kind of evidence tend to be ignored. More recently, there have been sophisticated attempts to place a periodical in a network or economy of parallel and competing publications, exploring the dynamics of a field and the cultural logic governing the production of various kinds of media.

Zevin's book corresponds to none of these models. In fact, it is not, strictly speaking, a history of the *Economist*. It contains relatively little about the inner workings of the paper or about questions of ownership, production, marketing, readership and so on. It would be more accurate to say that *Liberalism at Large* charts aspects of some of the major policy debates of the past century and half, mainly in the UK but latterly in the US as well, as refracted through the prism of articles in the paper, editorials especially. It offers a series of well-documented contributions to the intellectual history of political argument, the most detailed focusing on Britain in the late 19th century and early 20th. And it does so from a critical perspective, determinedly viewing the *Economist* as 'a continuous and unified project', emphasising its sustained and culpable resistance to the spread of democracy, engagement with the ever growing power of finance and endorsement of empire – formal and informal.

Zevin has a sharp eye for some of the paper's more questionable recommendations and endorsements, and has read assiduously in both primary and secondary published sources, though it is difficult to understand why he has put nearly all his quotations from such sources, many of them lengthy, into baggy endnotes rather than in the main text. As a political indictment – Zevin is on the editorial committee of *New Left Review* – his book is a stirring read ('The result of following the *Economist*'s prescriptions,' he writes of the Irish Famine of the 1840s, 'was a utopian social experiment on par [*sic*] with the better-known holocausts of the 20th century'). But as a work of history it has two problematic features. The first is that he tends to arraign figures in the past for failing to live up to the most progressive standards of the present. His treatment of Bagehot provides a troubling instance. Bagehot, a teasing, playful writer, was no zealot for any cause: in 1851, long before he became editor of the *Economist*, he welcomed the coup by Louis Napoléon on the grounds that the French were a people so volatile, so given to abstraction and overheating, that they were not fit to manage any form of representative democracy and needed the smack of firm government to maintain a modicum of stability. It was in the course of these early articles that Bagehot threw out the idea that 'the essential mental quality for a free people, whose liberty is to be progressive, permanent and on a large scale ... is much *stupidity*,' which the French lack, adding in his best provocative manner: 'I need not say that, in real sound stupidity, the English are unrivalled.' Bagehot's two-edged ironies can instructively be set alongside other, more ponderous Victorian appeals to the idea of national character, but it is less clear that they can be used to illustrate some abiding affinity with authoritarian governments on the part of the *Economist*. Or, again, Bagehot was certainly not an enthusiast for some of what were generally regarded as the wilder

political fantasies of the day, such as universal adult suffrage. Expressing the Whig notion of representing interests rather than numbers, he and others looked for ways to prevent thoughtful opinion being outweighed by ignorant emotion. This confident Whiggism may not be all the rage today, but Bagehot was not unusual in the 1850s and 1860s in taking for granted that some form of limited franchise was preferable, and it seems a stretch to put him forward as a prize piece of evidence for the paper's persistently anti-democratic stance.

The book's main, and perhaps related, limitation derives from its central ambition to deploy the history of the paper to illuminate the trajectory of something Zevin calls 'liberalism'. This is a swamp that has already claimed any number of scholarly lives. The term has been thrown around in such various and contested ways that it has become more or less unusable unless one specifies temporal and geographical boundaries quite closely. Confusion is bound to follow if one deploys it as a transtemporal category signifying, roughly, 'not socialism'; American readers, in particular, may squint quizzically at this usage given that 'liberal' is the label often applied in the US to progressive and redistributive policies. Zevin is too intelligent a writer not to be aware of the slipperiness of the term, but his attempt to escape the coils of definitional purity by concentrating on what he calls 'actually existing liberalism' is doomed to fail. There simply isn't enough substantive continuity between the politics of 1840s Britain and the world in the early 21st century for one to be able to extract a consistent line followed by the paper. Yes, the *Economist* has, broadly speaking, displayed a tendency to support capital, encourage markets, accept empire, and deploy a rhetoric of realism, but it has hardly been alone in that, nor has it ever been univocal in its more specific interventions. More tellingly, nothing is gained by labelling this loose

congeries of attitudes ‘liberalism’ and arguing that a commitment to that ideology has been the animating force in the paper’s history. Its characteristic pragmatism may not have been limitless, but its contours have been more shifting and uneven than such pigeonholing allows for.

The difficulties generated by Zevin’s strategy are illuminated from another angle by considering some of the figures who have been among the *Economist*’s major targets over the years – Cobden and Bright in the 1840s and 1850s, Gladstone in the 1880s and 1890s, Keynes in the 1920s and 1930s. In each case, the reasons for the paper’s criticisms are understandable, and it is also true that each of these figures attracted more than their share of controversy, including attacks from some who might, on other grounds, have been considered natural allies. Even so, there is something badly wrong with an overarching category of ‘liberalism’, presented as the constitutive ideology of the paper, which ends up being deployed against those who would have been seen by contemporaries as among the most prominent representatives of what they would have understood by ‘liberalism’. As an organising category, it risks encompassing either too much or too little.

Zevin’s account also makes it hard to understand why so many discriminating readers around the world have taken, and continue to take, the *Economist* so seriously. It isn’t just because it has been a champion of markets or a megaphone for US foreign policy (its record has in any case been more varied than that): a number of other publications have followed those lines without being anywhere near as successful. It surely has something to do with the fact that the paper provides more intelligent, more independent and better-informed analysis of global developments, couched in a punchy yet authoritative tone, than can be so easily or

regularly accessed anywhere else. Auditing the paper's history in terms of the views it has expressed on the headline political issues of the day makes for a readable indictment, but it undersells what has been most distinctive as well as what has, quite possibly, been of most value to the majority of its readers over the years. Many of them, one suspects, have not read it in order to be told why, say, Thatcher was preferable to Kinnock or why Saddam Hussein had to be dispossessed of his (alleged) weapons of mass destruction. More likely, they have turned to its in-depth articles about the prospects for various sectors of the global economy, or about trends that will remake the markets of the future, or about the shifting demographics that will doom a product, an industry or a government in one country and not another – that's to say, the bread-and-butter pieces of detailed reporting and analysis that don't lend themselves to an easy retrospective indictment of 'right-wing' positions.

It may be satisfying, though it isn't terribly surprising, to find that the *Economist* has mostly come down on the side of capital in the major political conflicts of the past. More interesting would be to try to understand why its everyday content has come to be seen as reliable and indispensable where that of dozens of lesser publications which broadly share its politics has not. God may be criticised for having somewhat authoritarian views, and His position on issues such as gender, science and punishment may not pass muster in the most enlightened circles. But even if one does not believe all the propaganda, He has surely been unusually influential, and He is, undeniably, a one-off. Writing like Him is a neat trick and it would be good to show how it's done.

4. Σχόλια

4.1 Περιεχόμενο και κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο

Το κείμενο πηγή που μεταφράζεται στην παρούσα πτυχιακή εργασία είναι ένα άρθρο από τον Stefan Collini που δημοσιεύτηκε στο *London Review of Books* στις 27 Ιανουαρίου του 2020. Πρόκειται για μία κριτική ενός βιβλίου. Το βιβλίο στο οποίο αναφέρεται το άρθρο ονομάζεται “*Liberalism at Large: The World According to The Economist*” του Alexander Zevin.

Ο Stefan Collini είναι καθηγητής ιστορίας και αγγλικής λογοτεχνίας, έχοντας πτυχία από σπουδαία πανεπιστημιακά προγράμματα όπως αυτό του Cambridge και του Yale. Μετά από τις σπουδές του ξεκίνησε την ακαδημαϊκή του καριέρα στο χώρο της διδασκαλίας στο πανεπιστήμιο του Sussex το 1974 μέχρι το 1986. Έπειτα η καριέρα του τον οδήγησε στο Cambridge όπου δίδαξε μέχρι το 2015. Πλέον, αρθρογραφεί σε μεγάλους οργανισμούς κριτικής λογοτεχνίας και ειδησεογραφείας μεταξύ των οποίων, η πασίγνωστη εφημερίδα *The Guardian*, το *London Review of Books* και το περιοδικό *The Nation*. Το πεδίο έρευνάς του είναι “*Η σχέση της λογοτεχνίας και της πνευματικής ιστορίας στον 20ό αιώνα*”, οδηγώντας τον στην μελέτη έργων σπουδαίων συγγραφέων του περασμένου αιώνα όπως οι *T.S. Eliot*, *F.R. Leavis*, *George Orwell*, *Raymond Williams* και *Richard Hoggart*. Η ακαδημαϊκή του έρευνα επικεντρώνεται κυρίως στον πολιτισμικό ρόλο και τις απόψεις σχετικά με ιστορικά γεγονότα της κριτικής λογοτεχνίας κατά την περίοδο μεταξύ το 1920 και το 1970. Ακόμα λαμβάνει μέρος σε διάφορες δημόσιες συζητήσεις σχετικά με την σημασία και τον ρόλο της ανώτατης εκπαίδευσης στη Μεγάλη Βρετανία.

Ο Stefan Collini στο άρθρο του στην ιστοσελίδα του *London Review of Books* με τίτλο “*Cosmo*” for Capitalists επιλέγει να σχολιάσει της απόψεις του Alexander Zevin σχετικά με τον ρόλο ενός από τα μεγαλύτερα και ισχυρότερα μέσα ειδησεογραφείας και πολιτικοοικονομικής ανάλυσης του πλανήτη, του *Economist*, στην εξέλιξη της ανθρώπινης κοινωνίας και κατ’επέκταση του ανθρώπινου πολιτισμού από την έναρξή της κυκλοφορίας του μέχρι σήμερα. Ο Alexander Zevin μέσα από το βιβλίο του παρέχει στους αναγνώστες μία λεπτομερή ιστορική αναδρομή στο παρελθόν του *Economist* και της απόψεις που υποστήριζε ο συγκεκριμένος οργανισμός κατά τη διάρκεια σημαντικών γεγονότων. Ουσιαστικά, ο συγγραφέας

είναι ένας κριτής του σημερινού κόσμου και τι έχει φτάσει να εκπροσωπεί. Και οποσδήποτε αναγνωρίζει πως ένας οργανισμός σαν τον *Economist*, με την τεράστια επιρροή του τόσο στη χάραξη κυβερνητικών πολιτικών όσο και στη τροπή που παίρνει η παγκόσμια οικονομία, είναι υπόλογος και μερικώς υπεύθυνος στην σύγχρονη πραγματικότητα.

Ο Stefan Collini, από την άλλη πλευρά, δεν είναι τόσο απόλυτος με την προσέγγισή του. Χρησιμοποιεί την ιστορία του οργανισμού για να μεταδώσει ένα διαφορετικό μήνυμα. Εξηγεί με τον δικό του ξεχωριστό τρόπο ότι παρόλο που ο *Economist* έχει διατηρήσει μία συγκεκριμένη κατευθυντήρια γραμμή στο πέρασμα των χρόνων και έχει υποστηρίξει συγκεκριμένα συμφέροντα, οι αλλαγές στην αρχισυνταξία της εφημερίδας και κατ'επέκταση στη λειτουργία της μόνο απαρατήρητες δεν είναι. Με τα χρόνια, κάθε αρχισυντάκτης του *Economist* έχει αφήσει το δικό του ξεχωριστό αποτύπωμα στον οργανισμό και στις απόψεις και ιδεώδη που αυτός εκπροσωπεί. Φτάνει, λοιπόν, σε ένα σημείο που πολλοί προσπερνάν ή παραβλέπουν εκ πρώτης όψεως ή πιο ορθά εκ πρώτης αναγνώσεως. Συμφωνεί με τον Alexander Zevin πως η ιστορία του *Economist* δείχνει αποκάλυπτα την υποστήριξη του κεφαλαίου ή συγκεκριμένων πολιτικών ομάδων, ωστόσο κατανοεί πως: πρώτον, πολλές φορές η αρχισυνταξία και η υπόλοιπη εφημερίδα δεν ήταν ανέκαθεν και απαραιτήτως σύμφωνοι μεταξύ τους και δεύτερον, η κριτική και η “επίθεση”, αν μπορούμε να την χαρακτηρίσουμε έτσι, του Zevin φαντάζει πολύ πιο σκληρή και υποκειμενική από ότι θα αναλογούσε στον *Economist*. Φυσικά, ο Collini αναγνωρίζει πως ο Zevin χρησιμοποιεί γεγονότα προσπαθώντας να παγιώσει την επιχειρηματολογία του. Όμως, ο Collini φτάνει στην κορύφωση της κριτικής του, εξηγώντας πως το επιχείρημα του Zevin μπορεί να βασίζεται σε αποδεικτικά στοιχεία αλλά παραμένει αδύναμο. Ουσιαστικά, ενώ πολλά πράγματα που αναφέρονται στο βιβλίο του είναι ακέραια και αδιαμφησβήτητα καλύπτουν μέρος της “ιστορίας”. Είναι γνωστό άλλωστε πως τα πιο πειστικά ψέμματα περιέχουν μια ισχυρή δόση αλήθειας. Καταλήγουμε, λοιπόν, στο συμπέρασμα που πολλοί ηδύμονες του χώρου και του αντικειμένου υποστηρίζουν, ανάμεσα τους και ο Collini. Το βιβλίο “*Liberalism at Large: The World According to The Economist*” είναι ένα έργο για το οποίο έγινε βαθιά και διεξοδική έρευνα και τα γεγονότα που προκύπτουν από αυτήν συνδιάζονται με την εκφραστική χάρη ενός εξαιρετού συγγραφέα. Πρόκειται για ένα άκρως ενδιαφέρον έργο που περιγράφει την ιστορία του μοντέρνου κόσμου μέσα όμως από μία συγκεκριμένη οπτική γωνία. Μάλιστα, ο David Runciman αναφέρει σε ένα άρθρο του πως το “*Liberalism at*

Large: The World According to The Economist” αποτελεί μία υπενθύμιση για το πως άνθρωποι που είναι πεπεισμένοι πως έχουν δίκιο, κάποιες φορές κάνουν λάθος.

4.2 Ανάλυση του κειμένου πηγής

Λαμβάνοντας υπόψιν τις παραπάνω πληροφορίες είμαστε σε θέση να αντιληφθούμε τα αίτια και τους στόχους με βάση τους οποίους συνθέθηκε το κείμενο πηγής και με αυτόν τον τρόπο να οδηγηθούμε στην ανάλυση του συγκεκριμένου κειμένου.

Σύμφωνα με την Christiane Nord, το κείμενο πηγής είναι αυτό που “παρέχει τις πληροφορίες που συνιστούν το σημείο εκκίνησης για την παροχή πληροφοριών για το κείμενο στόχος”(Nord ό.π.: 142). Η ανάλυση του Κ.Π. αντανakλά το δεύτερο μέρος της κειμενικής ανάλυσης σύμφωνα με την Nord και έχει ζωτική σημασία στην πραγματοποίηση ενός λειτουργικά ορθού κειμένου στόχος. Σύμφωνα με την Nord υπάρχουν δύο κατηγορίες κειμενικών συντελεστών: οι ενδοκειμενικοί και οι εξωκειμενικοί συντελεστές (Munday 2002: 139).

Ξεκινώντας με τους ενδοκειμενικούς συντελεστές, πρόκειται για το θέμα, το περιεχόμενο του κειμένου, τις προϋποθέσεις, τη σύνθεση, το λεξιλόγιο, την δομή των προτάσεων, καθώς και τα υπερτεμαχικά φαινόμενα (Munday ό.π.: 139). Όπως αναφέρεται και στον πρόλογο η θεματική του Κ.Π. περιέχει πολλά μέρη και είναι εντελώς υποκειμενικό που μπορεί να εστιάσει ο κάθε αναγνώστης, γεγονός που το κάνει και άκρως ενδιαφέρον. Γενικότερα, ωστόσο, πρόκειται για ένα κείμενο που πραγματεύεται την επιρροή που έχει ένας τεράστιος οργανισμός ειδησεογραφίας και οικονομικής ανάλυσης και πληροφόρησης όπως ο Economist στην εξέλιξη της πολιτικοοικονομικής δομής της ανθρώπινης κοινωνίας με το πέρασμα των χρόνων.

Όλα τα παραπάνω συνδέονται με την ιστορία αυτού του οργανισμού και ο συγγραφέας την χρησιμοποιεί για να εκφράσει της αντιθέσεις του και την κριτική του σχετικά με το ζήτημα που τίθεται στο βιβλίο “*Liberalism at Large: The World According to The Economist*” του Alexander Zevin, καθώς και την κριτική του προς το ίδιο το βιβλίο. Οδεύοντας προς τις προϋποθέσεις, τα πράγματα απλοποιούνται, καθώς πρόκειται για ένα άρθρο που ασκεί κριτική σε ένα βιβλίο θεωρητικής οικονομίας και πολιτικοκοινωνικής ιστορίας. Οι δέκτες δεν γνωρίζουν άμεσα τον συντελεστή της επικοινωνιακής κατάστασης. Όσον αφορά την σύνθεση του κειμένου,

είναι πολύ πιο ελεύθερη σε σχέση με ένα αμιγώς οικονομικό ή τεχνικό κείμενο που θα είχε μια πιο συντηρητική και συγκροτημένη δομή. Είναι, λοιπόν, δύσκολο να διακρίνουμε μια ξεκάθαρη διαίρεση του κειμένου σε μέρη όπως: αρχή, μέση και τέλος. Ωστόσο, ακολουθεί μία πορεία, κυρίως χρονική, και καταλήγει στο συμπέρασμα του συγγραφέα. Απουσιάζει οποιαδήποτε μορφή μη λεκτικών στοιχείων όπως εικόνες και σχεδιαγράμματα. Το λεξιλόγιο θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ιδιαιτέρως εκλεπτισμένο και πλούσιο, αλλά ταυτόχρονα και κατανοητό. Δεν υπάρχει κάποια εκτεταμένη παρουσία ειδικής ορολογίας ή οικονομικής γλώσσας, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν εκφράζει σωστά το θέμα που πραγματεύεται. Φτάνοντας στην προτασιακή δομή, συναντάμε ιδιαιτέρως μακροσκελείς και πυκνογραμμένες περιόδους. Τέλος, όσον αφορά το ύφος του κειμένου, είναι ανεπίσημο, καθώς δεν αναφέρεται σε κάποιον συγκεκριμένο, αλλά εκφράζει τις απόψεις και σκέψεις του συγγραφέα σχετικά με την θεματική και την επιχειρηματολογία του βιβλίου το οποίο αξιολογεί. Μάλιστα, ο αρθρογράφος δεν παραλείπει ειρωνικές εκφράσεις και ήπια κοσμητικά επίθετα (π.χ. stupid, idiot) δίνοντας μια αμεσότητα και ίσως ειλικρίνεια στον λόγο του.

Οι εξωκειμενικοί συντελεστές αφορούν την πραγματολογία μεταξύ πομπού και δέκτη, την πρόθεση του πομπού, το μέσον, την πραγματολογία τόπου και χρόνου, την αφορμή της επικοινωνίας και τη λειτουργία του κειμένου (Nord 2005: 42). Στην προκείμενη περίπτωση, πομπός και αρθρογράφος του κειμένου είναι ο Stefan Collini, ενώ δέκτης είναι οι αναγνώστες της ιστοσελίδας του London Review of Books. Ο πομπός γράφει το κείμενο αυτό με σκοπό να σχολιάσει το έργο (*“Liberalism at Large: The World According to The Economist”*) και την επιχειρηματολογία του συγγραφέα του, Alexander Zevin, πάνω στο θέμα του βιβλίου του που είναι σε γενικές γραμμές πως ο Economist σε όλες τις μορφές του με το πέρασμα των χρόνων και σε όλη του την εξέλιξη επηρέασε και ίσως διαμόρφωσε τον πολιτικοοικονομικό κόσμο και κατ'επέκταση την ανθρώπινη κοινωνία που συναντάμε στο σήμερα. Ο πομπός κάνει μια ιστορική αναδρομή στο παρελθόν του προαναφερθέντος οργανισμού τόσο με σκοπό να αξιολογήσει τις απόψεις του Zevin όσο και να εκφράσει τις δικές του. Το μέσον που χρησιμοποιείται είναι η δημοσίευση του άρθρου στην ιστοσελίδα του London Review of Books. Εφόσον πρόκειται για δημοσιευμένο άρθρο δεν υπάρχει συγκεκριμένος τόπος όπως θα συνέβαινε εάν επρόκειτο για κάποια ομιλία παραδείγματος χάρι. Φυσικά υπάρχει χρονικό πλαίσιο και η μέρα δημοσίευσης είναι

6 Φεβρουαρίου 2020. Τέλος, σχετικά με την λειτουργία του κειμένου, το άρθρο του Stefan Collini έχει διπλό χαρακτήρα. Τα χαρακτηριστικά του μπορούν να παρατηρηθούν είτε σε κείμενα με εκφραστική αλλά και προτρεπτική λειτουργία. Ο Stefan Collini σίγουρα αντιτίθεται σε πολλά σημεία και επιχειρήματα του Zevin, όμως είναι ξεκάθαρο πως διατυπώνει και μία προσωπική του άποψη, χωρίς να έχει ως απαραίτητο σκοπό να απορρίψει τις απόψεις του Zevin.

Με την ολοκλήρωση των ενδοκειμενικών και εξωκειμενικών συντελεστών, φτάνουμε στο κομμάτι των μεταφραστικών προβλημάτων, δηλαδή τα προβλήματα που προέκυψαν κατά την διαδικασία της μετάφρασης.

4.3 Μεταφραστικά Προβλήματα

Σύμφωνα με την Nord το τρίτο στάδιο του μοντέλου της κειμενικής ανάλυσης ασχολείται με την κατηγοριοποίηση των μεταφραστικών προβλημάτων του κειμένου στόχου ώστε να είναι πιο βατή η διαδικασία αντιμετώπισής τους. Ο διαχωρισμός, σύμφωνα με την Nord ξεκινά από το πραγματολογικό επίπεδο του κειμένου, ακολουθεί το πολιτισμικό και η ανάλυση ολοκληρώνεται με το γλωσσικό (Nord 2014:153). Σε αυτές τις κατηγορίες η Nord συμπεριλαμβάνει και τα ιδιάζοντα προβλήματα (π.χ. λογοπαίγνια) τα οποία όμως δεν συγκαταλέγονται σε αυτές.

Αρχικά πρέπει να αποφασισθεί η λειτουργία της μετάφρασης που η Nord διαχωρίζει σε τεκμηριωτική και εργαλειακή. Η ανάλυση στο προηγούμενο κομμάτι του σχολιασμού μας οδηγεί στο συμπέρασμα πως η καλύτερη επιλογή θα ήταν η εργαλειακή μετάφραση για το κείμενο στόχο. Κατά την εργαλειακή μετάφραση ο δέκτης δεν γνωρίζει πως πρόκειται για την μετάφραση του κειμένου από μια γλώσσα προς μία άλλη και κατά συνέπεια το κείμενο στόχος πραγματεύεται τον ίδιο σκοπό με το κείμενο πηγή (Munday 2002:137).

Σύμφωνα, λοιπόν, με την παραπάνω θεωρητική προσέγγιση, μπορούμε να εστιάσουμε στην όποια ύπαρξη των προβλημάτων που συναντήθηκαν κατά την

μεταφραστική διαδικασία, στους τρόπους αντιμετώπισής τους και στην αιτιολόγηση της επιλογής της πιο συμβατής και αποτελεσματικής λύσης. Στο πραγματολογικό επίπεδο όπου συμπεριλαμβάνονται τα προβλήματα που προκύπτουν από την σύγκριση των εξωκειμενικών παραγόντων του άρθρου (πομπός, δέκτης, χρονικό και τοπικό πλαίσιο κλπ.) (Nord 2014: 148) παρατηρήθηκε ουσιαστικά ένα μεγάλο μέρος των μεταφραστικών εμποδίων. Η μετάφραση όρων που σχετίζονται με ένα συγκεκριμένο πολιτισμό, ένα ιστορικό γεγονός που μεταφράζεται διαφορετικά σε κάθε χώρα ή και φαινόμενα που συνδέονται στενά με μία επιστήμη (οικονομία, πολιτική, ιστορία, κοινωνιολογία κλπ.) αλλά οι εκάστοτε ηδήμονες χρησιμοποιούν παραλληλισμούς που θα γίνουν κατανοητοί στην δική τους γλώσσα (π.χ. χρήση λογοπαιγνίων και ιδωματικών εκφράσεων) μεταφράστηκαν λαμβάνοντας υπόψη την οικειότητα του δέκτη με αυτή την έκφραση και έτσι κάποιες φορές επιλέχθηκε η χρήση μεγάλης υποσημείωσης που επεξηγούσε διεξοδικά την φράση/όρο. Για παράδειγμα, ο όρος *Πόλη ή Σίτυ του Λονδίνου* είναι μια έκφραση σχεδόν άγνωστη στον μέσο έλληνα αναγνώστη και η μη διεξοδική ανάλυσή του ή η απλή αναφορά του ως *Πόλη του Λονδίνου* θα προκαλούσε σύγχυση και παραπληροφόρηση. Μία άλλη περίπτωση είναι ο λατινικός όρος *obiter dicta*, ο οποίος όντας υπαρκτός στο αγγλοσαξονικό κοινοδίκαιο, είναι άγνωστος στον πληθυσμό μιας χώρας που ασκεί το ηπειρωτικό δίκαιο. Για αυτό τον λόγο προτιμήθηκε και πάλι η χρήση υποσημείωσης για την λεπτομερή επεξήγηση ενός τόσο πολύπλοκου όρου.

Στη συνέχεια, παρουσιάζονται κάποια πολιτισμικά μεταφραστικά προβλήματα, μικρά σε σημασία που προέκυψαν από διαφορές στη λεκτική κυρίως συμπεριφορά μεταξύ των δύο πολιτισμών (Nord ό.π.: 149). Ενδεικτικά, οι αναφορές πολλών εφημερίδων, φυλλάδων και περιοδικών της εποχής από τον Collini είναι δύσκολο να μεταφερθούν στην ελληνική (π.χ. *the Spectator*, *the Banker*, *Time and Investors' Chronicle* είναι ανύπαρκτες εκφράσεις στην ελληνική κοινωνία, όπως αντίστοιχα και οι ελληνικές φυλλάδες όπως η *Καθημερινή*, η *Ελευθεροτυπία* κλπ.). Το ίδιο συμβαίνει και με το “*Cosmo*” που υπάρχει στον τίτλο (παραπέμπει στο *Cosmopolitan*, περιοδικό παγκόσμιας αναγνώρισης) ή το κύριο μέσο μαζικής ενημέρωσης και κεντρικό αντικείμενο του άρθρου, ο *Economist*. Σε αυτές τις περιπτώσεις προτιμήθηκε η διατήρηση του αγγλικού όρου ή καλύτερα της αγγλικής επωνυμίας είτε γιατί πρόκειται για παλιές εφημερίδες χωρίς αντιστοίχιση στον ελληνικό πολιτισμό είτε

γιατί πρόκειται για διεθνώς αναγνωρισμένους οργανισμούς που μεταφράζονται με την μορφή δανείου και είναι ευρέως κατανοητοί.

Τέλος, στο γλωσσικό επίπεδο του κειμένου και στα προβλήματα της γραμματικής δομής και του λεξιλογίου, τα προβλήματα αυτά και εδώ ήταν κάπως περιορισμένα και σε γενικές γραμμές εύκολα αντιμετώπιση. Το γεγονός πως δεν πρόκειται για αμιγώς οικονομικό κείμενο, αλλά ουσιαστικά για ένα άρθρο με λογοτεχνική προσέγγιση πάνω σε ένα βιβλίο θεωρητικής οικονομίας δικαιολογεί τις μακροσκελείς προτάσεις που παρουσιάζονται σε όλη την έκταση του άρθρου. Προτάσεις, μάλιστα, πυκνογραμμένες που χρειάζεται μεγάλη προσπάθεια για να μεταφερθούν νοηματικά από γλώσσα σε γλώσσα. Για την αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου, έπρεπε ο μεταφραστής να αποκτήσει μια βαθιά κατανόηση του περιεχομένου και όπου υπήρξε δυνατόν να χωρίσει της μακροσκελείς περιόδους σε μικρότερες προτάσεις. Φυσικά, υπήρξαν περιπτώσεις που η νοηματική συνοχή του κειμένου δεν παρείχε αυτό το προνόμιο. Το ύφος δεν ήταν ιδιαιτέρως επίσημο, ενώ υπήρχαν και αποσπάσματα που μεταφέρθηκαν αυτούσια από την δήλωση ενός ατόμου, προσδίδοντας μια αμεσότητα και μία προφορικότητα στο λόγο.

4.4 Επίλογος

Εν κατακλείδι, η παραπάνω πτυχιακή πραγματοποιήθηκε σε δύο μέρη: το θεωρητικό μέρος που καθοδήγησε τη μετάφραση και το πρακτικό μέρος της μεταφραστικής διαδικασίας. Παρά το γεγονός ότι υπήρξε και μελετήθηκε μία θεωρία με τη βοήθεια της οποίας επιλύθηκαν τα όποια μεταφραστικά προβλήματα, στην πραγματικότητα το δύσβατο μέρος ήταν αυτό της κατανόησης του κειμένου. Ο συνδυασμός του χαρισματικού αρθρογράφου Stefan Collini και της εξαιρετικής χρήσης της γλώσσας από μέρους του με ένα αμφιλεγόμενο αντικείμενο μεν αλλά άκρως ενδιαφέρον, δημιούργησε ένα κείμενο πηγή που απαιτούσε περισσότερο προσοχή, συγκέντρωση και αφοσίωση παρά εκτεταμένη μελέτη και εφαρμογή θεωριών. Σίγουρα το μοντέλο κειμενικής ανάλυσης της Christiane Nord αποτέλεσε μία σπουδαία βοήθεια στη δόμηση και αντιμετώπιση κάποιων υπαρκτών μεταφραστικών προβλημάτων, ωστόσο όπως θα παρατηρήσετε και στα σχόλια η μεταφραστική διαδικασία εκπονήθηκε με κάποια “ελευθερία”.

5. Βιβλιογραφία

1. Nord, Christiane (2014). *Η μετάφραση ως στοχευμένη δραστηριότητα*. Αθήνα: ΔΙΑΥΛΟΣ
2. Nord, Christiane (2005). *Text Analysis in Translation, Theory and Methodology of a Model for Translation- Oriented Text Analysis*. New York: Editions Rodopi
3. Munday, Jeremy (2002). *Μεταφραστικές σπουδές, θεωρίες και εφαρμογές*. Αθήνα: METAIXMIO